

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Dlaczego mieszkańcy wielu państw dwa razy w roku muszą przestawiać zegarki? (...) Encyklopedia *Britannica* podaje, że na pomysł lepszego wykorzystania światła dziennego pierwszy wpadł Benjamin Franklin w roku 1794. Przeszło wiek później ową ideę aktywnie propagował pewien Anglik, William Willett. Zmarł jednak, zanim parlament uchwalił stosowną ustawę.

Jak twierdzi brytyjski publicysta Tony Francis – Willett, świetny budowniczy z Chislehurst w hrabstwie Kent, uprzytomnił sobie, jak pożyteczne byłoby przestawianie czasu, gdy któregoś letniego ranka jechał konno przez miasto Petts Wood. Zauważył wtedy, że wiele domów ma jeszcze pozamykane okiennice. „Cóż za marnotrawstwo światła dziennego” – pomyślał zapewne. Rozpoczął więc kampanię na rzecz uchwalenia przez parlament brytyjski ustawy dotyczącej zmiany czasu. Aby ludzie wieczorem dłużej mieli światło dzienne, wystarczyłoby wiosną i latem przesunąć do przodu wszystkie zegarki cztery razy po 20 minut, w sumie o 80 minut, a potem jesienią je cofnąć.

Francis podaje, że w jednej ze swych ulotek Willett napisał: „światło należy do najwspanialszych darów, jakie człowiek otrzymał od Stwórcy. Gdy otacza nas światło dzienne, panuje radość, troski mniej przygniatają i nabieramy odwagi do zmagania się z życiem”.

Król Edward VII nie czekał na decyzję parlamentu. Strefą czasu letniego ogłosił Sandringham, swój królewski majątek (...) Co sprawiło, że politycy ostatecznie zgodzili się na przyjęcie czasu letniego? Podczas I wojny światowej postanowili oszczędzać paliwo, zmniejszając zapotrzebowanie na sztuczne oświetlenie. (...)

W Petts Wood wystawiono ku pamięci Williama Willetta monument. Dedykowano go „nieustrudzonemu orędownikowi czasu letniego”. Napis poniżej zegara słonecznego głosi: „Horas non numero nisi aestivas”, czyli „Nie liczę godzin innych niż letnie”.

Dorota Choroś, *Przejście na czas letni*.
[w:] „Piomyczek”, luty 2007, s.30.

1. Autorka tekstu w opowieści o czasie odwołuje się do:

- a) wyników badań naukowych
- b) źródła popularno-naukowego
- c) swojej wiedzy astrologicznej
- d) niesprawdzonych informacji prasowych

2. Autorka przytacza wypowiedź Willetta dotyczącą:

- a) sposobu oszczędzania światła
- b) wartości czasu
- c) źródeł światła
- d) znaczenia światła

3. Willett widział w zmianie czasu możliwość:

- a) unowocześnienia pracy ludzkiej
- b) skrócenia dnia pracy
- c) wprowadzenia oszczędności
- d) dokonania zmian w budownictwie

4. Napis na pomniku Willetta oznacza, że:

- a) czas jest cenny
- b) lato jest najmiłszą porą roku
- c) w lecie najdłużej cieszymy się światłem
- d) latem godziny dłużą się w nieskończoność

5. Pierwsza myśl lepszego wykorzystania światła słonecznego pojawiła się w:

- a) XVIII w.
- b) XIX w.
- c) czasach króla Edwarda VII
- d) czasie I wojny światowej

6. W czasie I wojny światowej wprowadzono zmianę czasu z powodu:

- a) konieczności zaciemnienia miast
- b) złych nastrojów społecznych
- c) strategii wojskowych
- d) wysokich kosztów energii

II. NAUKA O JĘZYKU

7. Czasownikiem przechodnim jest:

- a) iść
- b) rozmawiać
- c) patrzeć
- d) malować

8. Postać dokonaną ma czasownik:

- a) zobaczę
- b) myślę
- c) bawiłem się
- d) widziałem

9. Konstrukcją bierną ma zdanie:

- a) Chłopek był w domu.
- b) Rzeka wartko płynęła.
- c) Pokój został posprzątany.
- d) Dzieci sprzeczały się o zabawkę.

10. Wyrażenie przyimkowe znajduje się w zdaniu:

- a) Oni schowali się za domem.
- b) Weź swoje książki i zeszyty.
- c) Miał problem, ale nie żalił się.
- d) Spotkaliśmy ich wczoraj.

11. Tylko spójniki są w szeregu:

- a) on, jak, ale
- b) więc, albo, oraz
- c) i, my, nad
- d) przez, do, już

12. Prawidłowo nazwano przypadek rzeczownika w zdaniu:

- a) Uczę się matematyki. – celownik
- b) Lubi sport. – mianownik
- c) Oglądam obrazy. – biernik
- d) Pisz długopisem. – miejscownik

13. Nie rozróżniamy trybu:

- a) orzekającego
- b) pytającego
- c) przypuszczającego
- d) rozkazującego

14. Nieprawidłowo napisano czasownik w zdaniu:

- a) On niedowidzi.
- b) Ona może wziąć zeszyt.
- c) Chcielibyśmy tam pójść.
- d) On wziął by bagaże.

15. Cząstkę „nie” piszemy oddzielnie z:

- a) rzeczownikami
- b) czasownikami
- c) przymiotnikami
- d) przysłówkami

16. Przysłowie „Nosił wilk razy kilka...” kończymy słowami:

- a) aż wpadł w pułapkę
- b) lecz była to chwilka
- c) owce do swej jamy
- d) ponieśli i wilka

17. Prawidłowo powiemy:

- a) Chcę mu pomóc.
- b) Dzisiaj jest trzeci grudnia.
- c) Bawię się na dworzu.
- d) Pomogę przyjacielowi.

18. Błędą formę ma rzeczownik w zdaniu:

- a) Zostanę Indianem.
- b) Mówimy o Indianach.
- c) Przyjrzyj się Indianom.
- d) Powiedz to Indianinowi.

III. LITERATURA

19. Mahdi żądał od Stasia Tarnowskiego, aby:

- a) nauczył go strzelać
- b) zmienił wiarę
- c) oddał chininę
- d) zdradził ojczyznę

20. „Kraków”, w którym Staś i Nel znaleźli schronienie, to:

- a) opuszczony dom
- b) skalna grotka
- c) murzyńska osada
- d) potężne drzewo

21. Aby uratować chorą na febrę Nel, Staś:

- a) poprosił Kalego o odprawienie czarów
- b) upolował sarnę i przyrządził smaczny posiłek
- c) udał się nocą do nieznanego obozowiska
- d) wykrał lekarstwo czarnoskórym wędrowcom

22. W balladzie pt. „Pani Twardowska” czytamy o diable, który:

- a) przybył z księżycą
- b) domaga się duszy szlachcica
- c) chce podpisać cyrograf
- d) dręczy gości w karczmie

23. W balladzie pt. „Świtez” jedną z postaci realistycznych jest:

- a) ksiądz
- b) rycerz
- c) rusałka
- d) królewna

24. Ballada jako gatunek literacki cechuje się:

- a) pogodnym nastrojem
- b) dużym realizmem zdarzeń
- c) odniesieniem do zdarzeń historycznych
- d) nawiązaniem do wierzeń prostego ludu

25. Zenek, bohater powieści pt. „Ten obcy”, zaimponował dzieciom, gdy:

- a) wstrzymał pędzącego konia
- b) zbudował mostek na wyspę
- c) opatrzył sobie ranną stopę
- d) przyznał się do kradzieży

26. Ula Zalewska była dziewczynką:

- a) pewną siebie
- b) spontaniczną
- c) wścibską
- d) taktowną

27. Prawidłowo zestawiono tytuły utworów z nazwiskami twórców w szeregu:

- a) K. I. Gałczyński – „Żołnierz polski”
- b) J. Tuwim – „Strofy o późnym lecie”
- c) A. Mickiewicz – „Kapuśniaczek”
- d) Cz. Miłosz – „Gawęda o miłości do ziemi ojczystej”

28. W wierszu J. Słowackiego fragment „gwiazdka piosenkę zanuci” zawiera:

- a) epitet
 - b) wyraz dźwiękonaśladowczy
 - c) ożywienie
 - d) uosobienie
- „Niechaj mnie Zośka o wiersze nie prosi,
Bo kiedy Zośka do ojczyzny wróci,
To każdy kwiatek powie wiersze Zosi,
Kaźda jej gwiazdka piosenkę zanuci.

*Nim kwiatek zwiędnie,
nim gwiazdeczka zleci,
Słuchaj, bo to są najlepsi poeci”.*

29. W cytowanym wierszu są rymy:

- a) okalające
- b) niedokładne
- c) krzyżowe
- d) męskie

30. Adresatem wiersza jest mała dziewczynka, na co wskazuje:

- a) zastosowanie zdrobnień
- b) umieszczenie wyjaśnień poety
- c) przypomnienie ojczyzny
- d) nawiązanie do świata przyrody